EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 1.10.2025.
COM(2025) 562 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Gada ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par humānās palīdzības pasākumiem, kas finansēti 2024. gadā

SATURA RĀDĪTĀJS

1. Ievads....2

2. Palīdzības sniegšanas globālais konteksts....2

2.1. Austrumu kaimiņreģions un Turcija....4

2.2. Tuvie Austrumi un Ziemeļāfrika....4

2.3. Dienvidrietumāzija un Arābijas pussala....5

2.4. Austrumāfrika un Āfrikas dienvidi....5

2.5. Rietumāfrika, Centrālā Āfrika un Lielo ezeru reģions....5

2.6. Dienvidaustrumāzija un Klusā okeāna reģions....5

2.7. Amerika un Karību jūras reģions....6

3. Atbilstošas un lietderīgas humānās palīdzības sniegšana skartajiem iedzīvotājiem....6

4. Pārskats par visiem ārējiem novērtējumiem, kas veikti attiecībā uz konkrētiem pasākumiem....9

5. Attiecīgās saites....9

Commission européenne/Europese Commissie, 1049 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË; tālr.: +32 22991111
Birojs: L-86 04/024 – Tālr. (tiešā līnija) +32 229-50911

Rut.KARLSTROM@ec.europa.eu

1. IEVADS

Šajā ziņojumā ir izklāstīti Eiropas Savienības galvenie pasākumi un ar politiku saistītie rezultāti 2024. gadā humānās palīdzības jomā, kas īstenoti ar Eiropas Komisijas Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāta (*ECHO* ĢD) līdzdalību. Tas ir sagatavots saskaņā ar Padomes 1996. gada 20. jūnija Regulas (EK) Nr. 1257/96 par humāno palīdzību 19. pantu, kurā noteikts, ka Komisijai ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējs pārskats, ietverot iepriekšējā gadā finansēto pasākumu kopsavilkumu.

ECHO ĢD mandāts ir palīdzēt **izglābt un saglabāt dzīvības, novērst un atvieglot cilvēku ciešanas, kā arī aizsargāt to iedzīvotāju neaizskaramību un cilvēka cieņu, kurus skāris dabisks apdraudējums vai cilvēka darbību izraisītas katastrofas** ES vai ārpus tās. Saskaņā ar šo vispārējo mērķi *ECHO* ĢD darbojas gan kā ES humānās palīdzības sniedzējs, gan kā ārkārtas palīdzības sniedzējs. Tas darbojas arī kā civilās aizsardzības pasākumu koordinators un veicinātājs ES līmenī, izmantojot Savienības civilās aizsardzības mehānismu (*UCPM*). *UCPM* lielā mērā darbojas ārpus ES, lai sniegtu ārkārtas palīdzību un humāno palīdzību. Tādējādi tas papildina *ECHO* ĢD humānās palīdzības darbības, kas aprakstītas šajā dokumentā. *ECHO* ĢD darbības palīdz īstenot Komisijas politiskās prioritātes: i) spēcīgāku Eiropu pasaulē, ii) Eiropas zaļo kursu un iii) mūsu eiropeiskā dzīvesveida veicināšanu; un turpmāk: i) jaunu Eiropas aizsardzības un drošības laikmetu, ii) mūsu dzīves kvalitātes saglabāšanu: pārtikas nodrošinājumu, ūdeni un dabu, un iii) globālu Eiropu – mūsu varas un partnerību palielināšanu.

ES ar *ECHO* ĢD starpniecību sniedz humāno palīdzību grūtībās nonākušiem cilvēkiem visā pasaulē, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. pantā palīdzību un Eiropas konsensā par humāno palīdzību[1] nostiprinātajiem humanitāriem principiem – **cilvēcību, objektivitāti, neatkarību un neitralitāti** un diskriminācijas aizliegumu. ES humāno palīdzību piešķir vislielākajās grūtībās nonākušajiem neatkarīgi no viņu valstspiederības, reliģijas, dzimuma, etniskās izcelsmes vai politiskās pārliecības. Tā arī īpaši tiek vērsta uz sieviešu, bērnu, vecāka gadagājuma cilvēku, slimnieku un cilvēku ar invaliditāti vajadzībām ([2]).

2. PALĪDZĪBAS SNIEGŠANAS GLOBĀLAIS KONTEKSTS

2024. gads bija vēl viens gads, ko iezīmēja augsts humanitāro vajadzību līmenis pasaulē. Saskaņā ar ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja (*OCHA*) Pārskatu par globālo situāciju humānās palīdzības jomā 2024. gadā ([3]) tiek lēsts, ka gandrīz **300 miljoniem cilvēku visā pasaulē** ir vajadzīga palīdzība un aizsardzība. Tiek lēsts, ka visā pasaulē vardarbīgu konfliktu, cilvēka izraisītu katastrofu, dabas katastrofu un klimata pārmaiņu ietekmes rezultātā piespiedu kārtā ir pārvietoti 122,6 miljoni cilvēku. Aptuveni 295,3 miljoni cilvēku 53 valstīs vai teritorijās saskaras ar augstu akūta pārtikas trūkuma līmeni ([4]). Bērni joprojām ir viena no visneaizsargātākajām grupām, un īpaši satraucošas ir bruņotos konfliktos **pret bērniem vērsto smago pārkāpumu** pieaugošās tendences.

([1]) Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas kopīgais paziņojums (2008/C 25/01)
([2]) Saskaņā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, kuras līgumslēdzēja puse ir ES.
([3]) Global Humanitarian Overview 2024 [EN/AR/FR/ES] | OCHA
([4]) 2025 Global Report on Food Crises | FSIN and GNAFC. 2025. GRFC 2025. Rome.

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu turpināja postoši ietekmēt civiliedzīvotājus. Humānā palīdzība bija vajadzīga vairāk nekā 14,6 miljoniem ukraiņu. Gazas joslā humanitārās vajadzības ir milzīgas visās nozarēs. Visi Gazas iedzīvotāji (2,1 miljons) ir pakļauti drošības un aizsardzības riskiem un bada riskam. Sudānā 24,6 miljoni cilvēku – vairāk nekā puse iedzīvotāju – saskaras ar akūtu pārtikas trūkumu un badu vismaz piecās teritorijās. Sarežģītās krīzes Mjanmā, Afganistānā, Haiti, Kongo Demokrātiskajā Republikā un Āfrikas ragā, kā arī ieilgusī krīze Sāhelas reģionā, Jemenā, Kolumbijā un Venecuēlā vēl vairāk akcentē smagās problēmas, ar ko saskaras neaizsargātas iedzīvotāju grupas visā pasaulē. Šos konfliktus un krīzes vēl vairāk veicina nestabilitāte, neveiksmīga pārvaldība, strukturālā nabadzība un pastāvīgi plaši izplatīti **starptautisko humanitāro tiesību (SHT) pārkāpumi.**

Humānās palīdzības sniegšana joprojām ir sarežģīta, jo palielinās finansējuma deficīts un pastāv bažas par humānās palīdzības darbinieku drošību. Finansējuma deficīts (starpība starp humānās palīdzības vajadzībām un pieejamiem resursiem) palielinājās no 36,8 miljardiem USD 2023. gadā līdz 38,5 miljardiem USD 2024. gada beigās([5]). Humānās palīdzības darbinieki saskaras arī ar **neparedzamību, nestabilitāti, nedrošību un starptautisko humanitāro tiesību neievērošanu**. 2024. gads bija visnāvējošākais humānās palīdzības darbinieku kopienai tās pastāvēšanas vēsturē, jo pasaulē kopumā tika nogalināts 281 humānās palīdzības darbinieks ([6]). **Piekļuves ierobežojumi vai aizliegumi** kavē humānās palīdzības sniegšanu cilvēkiem, kam šī palīdzība ir vajadzīga, un tas sarežģī nepieciešamo kontroles pasākumu īstenošanu, piemēram, uzraudzību uz vietas un vajadzību novērtēšanu.

Neraugoties uz šīm **grūtībām**, Komisijai **izdevās sasniegt savus mērķus** saskaņā ar prioritātēm un galvenajām darbībām, kas izklāstītas 2021. gada martā pieņemtajā Komisijas paziņojumā par ES humanitāro rīcību([7]). 2024. gadā ES humānā palīdzība nodrošināja uz vajadzībām balstītu, atbilstoši principiem piemērotu ārkārtas palīdzību un atbalstu sagatavotībai katastrofām 116 valstīs visā pasaulē, pievēršoties visneaizsargātākajiem ([8]).

Kopā ES un tās dalībvalstis ir viena no lielākajām humānās palīdzības sniedzējām pasaulē, nodrošinot aptuveni 27,4 % no pasaules humānās palīdzības iemaksām. Komisija nodrošina 8 % no globālā humānās palīdzības finansējuma([9]). Sākotnējais budžets 2024. gadā tika noteikts **1,89 miljardu EUR** apmērā, ļaujot ES iejaukties gan liela mēroga humanitārajās krīzēs, tostarp Ukrainā, Palestīnā([10]) un Sudānā, gan novirzīt 22 % no sākotnējā budžeta aizmirstajām krīzēm, kuras ir smagas un ilgstošas un kurās starptautiskās palīdzības līmenis skartajiem iedzīvotājiem ir nepietiekams, piemēram, Filipīnās, Haiti, Mozambikā vai Rietumsahāras krīzē. Pēc vairākiem budžeta palielinājumiem[(10)] galīgais 2024. gada budžets pārsniedza **2,5 miljardus EUR**. Gada laikā tika saņemti vairāki budžeta palielinājumi no šādiem avotiem:

- rezerves palīdzībai ārkārtas gadījumos (*EAR*) par kopējo summu 573 miljoni EUR, kas ir 23 % no galīgā ES humānās palīdzības budžeta. Šie līdzekļi ir izmantoti, lai

([5]) Défis Humanitaires <Summary : "Falling short ? Humanitarian funding and reform" - Défis Humanitaires>
([6]) 2024 deadliest year ever for aid workers, UN humanitarian office reports | UN News
([7]) Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par ES humanitāro rīcību: jaunas problēmas, tie paši principi. COM(2021)/110 final
([8]) Lai atbalstītu uz pierādījumiem balstītu pieeju risku un vajadzību kartēšanā un kontekstuālā analīzē, Komisija izmanto INFORM.
([9]) *OCHA* Finanšu uzraudzības dienests <Financial Tracking Service>
([10]) Šis nosaukums nav uzskatāms par Palestīnas valsts atzīšanu, un tas neskar dalībvalstu individuālo nostāju šajā jautājumā.

sniegtu papildu palīdzību, reaģējot uz pārtikas krīzēm dažādās Āfrikas valstīs un Afganistānā, vardarbību Tuvajos Austrumos, sarežģīto krīzi Sudānā un tās plašāko ietekmi uz kaimiņvalstīm, Krievijas agresijas karu pret Ukrainu un pārvietošanas krīzi Venecuēlā;

- VI pozīcijas instrumentu pārdales, lai risinātu krīzes Libānā un Dienvidsudānā (10,37 miljoni EUR);
- *VAH – Virement d'Aide Humanitaire* (FR 30. panta 2. punkts), kas ir VI pozīcijas instrumentu neizmantotās apropriācijas jaunu krīžu risināšanai pēc 2024. gada 1. decembra; 3,3 miljoni EUR tika piešķirti izmantošanai Sīrijā pēc Asada režīma krišanas;
- pārdalītajiem ieņēmumiem no atgūtajām summām (2,5 miljoni EUR).

Komisija sadarbojas ar **aptuveni 220 partneriem**, no tiem 127 tika finansēti ar 2024. gadā parakstītiem līgumiem (skatīt sarakstu II pielikumā). 42 % no 2024. gada finansējuma tika sadalīti nevalstiskajām organizācijām (NVO), 47 % – ANO aģentūrām, 10 % – starptautiskajām organizācijām un 0,5 % – valsts organizācijām. I pielikumā ir sniegts pārskats par budžetu, kas piešķirts saistībā ar galvenajām krīzēm, uz kurām attiecas Komisijas darbības 2024. gadā. Galvenās darbības dažādos pasaules reģionos var apkopot, kā izklāstīts turpmāk.

2.1. Austrumu kaimiņreģions un Turcija

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir postoši ietekmējis miljoniem Ukrainas iedzīvotāju, izraisot civiliedzīvotāju nāvi un ciešanas, masveida piespiedu pārvietošanu un kritiskās infrastruktūras plaša mēroga iznīcināšanu. Tas ir radījis lielas humanitārās vajadzības. Situācija teritorijās, kas atrodas tuvāk frontes līnijām un Krievijas militārajā kontrolē, joprojām ir ārkārtīgi nestabila, un 2024. gadā humānā palīdzība bija nepieciešama vairāk nekā 14,6 miljoniem cilvēku. Kaimiņos esošā Moldova 2024. gadā uzņēma aptuveni 130 000 Ukrainas bēgļu. Turcija 2024. gadā uzņēma pagaidu aizsardzībā aptuveni 3,1 miljonu sīriešu, kā arī 300 000 reģistrētu bēgļu un patvēruma meklētāju no citām valstīm, galvenokārt Afganistānas, Irākas, Irānas un Somālijas. Reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, Komisija darīja pieejamus kopumā 165 miljonus EUR un vēl 56,2 miljonus EUR piešķīra Moldovai, Turcijai, austrumu kaimiņreģionam, Rietumbalkāniem un Centrālāzijai.

2.2. Tuvie Austrumi un Ziemeļāfrika

Vardarbības masveida eskalācija Tuvajos Austrumos ir izraisījusi plaša mēroga postījumus Gazas joslā un novedusi pie katastrofālas humanitārās krīzes, kas ir nepieredzēti plaša un smaga. Visu 2024. gadu visiem Gazas iedzīvotājiem nebija piekļuves pārtikai, ūdenim vai pamatpakalpojumiem, piemēram, veselības aprūpei un pajumtei. "Hezbollah" un Izraēlas konflikta pastiprināšanās izraisīja masveida piespiedu pārvietošanu. Turklāt 2024. gadā Komisija turpināja pievērsties Sīrijas iedzīvotāju, kā arī Sīrijas bēgļu un neaizsargāto uzņēmējkopienu humanitārajām vajadzībām kaimiņvalstīs (Turcijā, Libānā, Jordānijā, Ēģiptē un Irākā). Ziemeļāfrikā ir arī vairāki piespiedu pārvietošanas karstie punkti. Rietumsahāras bēgļi ir pulcējušies piecās nometnēs Tindūfas apkārtnē Alžīrijas Sahāras tuksnesī un ir atkarīgi no ārējās humānās palīdzības. Pēc vardarbības eskalācijas Sudānā bēgļu plūsmas joprojām skar Lībiju un Ēģipti. Turklāt Lībija joprojām ir nozīmīgs izejas punkts jauktām migrantu plūsmām uz Eiropu. Līdz 2024. gada beigām Komisija bija piešķīrusi 526,5 miljonus EUR palīdzībai Tuvajiem Austrumiem un Ziemeļāfrikai.

2.3. Dienvidrietumāzija un Arābijas pussala

Humanitārā situācija Afganistānā ir smaga – 22,9 miljoniem cilvēku ir vajadzīga humānā palīdzība, un trešdaļai iedzīvotāju ir augsts akūta pārtikas trūkuma līmenis. Taliban represīvā politika, kas nesamērīgi ietekmē sievietes un meitenes, turpina kavēt humānās palīdzības organizāciju darbību valstī. Afganistānas krīze skar arī kaimiņvalstis. Irāna uzņem līdz pat sešiem miljoniem afgāņu, un Pakistāna ir uzņēmusi aptuveni 3,1 miljonu afgāņu iedzīvotāju ar dažādiem statusiem. Arābijas pussalā konflikts Jemenā turpinās jau vienpadsmito gadu, un tās iedzīvotāji cieš no akūta pārtikas trūkuma un nepietiekama uztura, atkārtotiem epidēmijas uzliesmojumiem, piespiedu pārvietošanas un citām nopietnām aizsardzības problēmām. Lai reaģētu uz krīzēm abos reģionos, Komisija 2024. gadā piešķīra 306,9 miljonus EUR.

2.4. Austrumāfrika un Āfrikas dienvidi

Austrumāfrikā un Āfrikas dienvidos 28 % cilvēku nepieciešama humānā palīdzība. Reģionu raksturo vardarbīgi konflikti, iedzīvotāju piespiedu pārvietošana, cikliski ekstrēmi laikapstākļi un atkārtotas epidēmijas. Sudāna saskaras ar pasaulē lielāko piespiedu pārvietošanas krīzi – vairāk nekā 14,5 miljoni cilvēku ir pametuši savas mājas. Vairāk nekā puse iedzīvotāju cieš no akūta pārtikas trūkuma, un konflikts ir izraisījis plaši izplatītu vardarbību, tostarp seksuālu un etnisko vardarbību, bērnu kareivju vervēšanu un nopietnus SHT pārkāpumus. Āfrikas raga reģionā – Dienvidsudānā, Džibutijā, Etiopijā, Kenijā un Somālijā – gandrīz 45 miljoniem cilvēku ir vajadzīga humānā palīdzība. Konflikti un dabas katastrofu, piemēram, lokalizēta sausuma, plūdu un zemes nogruvumu, ietekme, ko pastiprina klimata pārmaiņas, ir iemesls iekšējai piespiedu pārvietošanai, pārtikas trūkumam un pārrobežu plūsmām. Dienvidāfrikā ilgstoša "El Ninjo" izraisītā sausuma dēļ 30 miljoni cilvēku 14 valstīs saskārās ar akūtu pārtikas trūkumu. Reģions joprojām saskaras ar dabiskiem apdraudējumiem, piemēram, tropisko ciklonu Čido un slimību uzliesmojumiem. Lai risinātu šīs un citas neatliekamas humanitārās vajadzības reģionā, 2024. gadā, tika piešķirts budžets vairāk nekā 542,8 miljonu EUR apmērā.

2.5. Rietumāfrika, Centrālā Āfrika un Lielo ezeru reģions

Rietumāfriku un Centrālo Āfriku ietekmē vairāki reģionāli un savstarpēji saistīti konflikti, un klimata pārmaiņas pastiprina šo konfliktu radītās sekas. Čadas ezera baseina krīze, kas skar Čadu, Kamerūnu, Nigēriju un Nigēru, ir akūta un ieilgusi krīze, kas tagad norisinās jau 15. gadu. Sāhelas centrālajā daļā vardarbība pret civiliedzīvotājiem veicina piespiedu pārvietošanu šajā reģionā un uz Gvinejas līča piekrastes valstīm. Kopumā 2024. gadā Sāhelas un Čadas ezera reģionā humānā palīdzība bija nepieciešama 43,3 miljoniem cilvēku. Konflikts Kongo Demokrātiskās Republikas austrumos, kurā piedalījās Kongo armija *FARDC*, dažādi bruņoti grupējumi un Ruandas atbalstītie M23 nemieri, ir izraisījuši dramatisku humanitāro vajadzību pieaugumu, tostarp aptuveni septiņu miljonu cilvēku piespiedu pārvietošanu. Cilvēktiesību un SHT pārkāpumi notiek katru dienu, tāpat kā plaši izplatīta seksuāla un ar dzimumu saistīta vardarbība. Turklāt 2024. gadā Lielo ezeru reģionu skāra gan pērtiķu baku, gan Mārburgas vīrusa epidēmijas uzliesmojumi. Lai reaģētu uz krīzēm Rietumāfrikā, Centrālajā Āfrikā un Lielo ezeru reģionā, Komisija 2024. gadā piešķīra 413,1 miljonu EUR lielu budžetu, kura mērķis ir novērst pārtikas trūkumu, nepietiekamu uzturu un risināt daudznozaru vajadzības.

2.6. Dienvidaustrumāzija un Klusā okeāna reģions

2024. gadā bruņotā konflikta intensitāte Mjanmā palielinājās, izraisot dažus no smagākajiem SHT pārkāpumiem, kas reģistrēti visā pasaulē. Vairāk nekā 20 miljoniem

cilvēku valstī (gandrīz 40 % iedzīvotāju) ir vajadzīga humānā palīdzība. Kopš *Tatmadaw* militārā apvērsuma 2021. gadā desmitiem tūkstoši cilvēku ir aizbēguši no Mjanmas uz kaimiņvalstīm, lai meklētu patvērumu. Tas attiecas arī uz rohindžām, kas veic daudzus riskantus jūras braucienus. Koksbazārā Bangladešā atrodas pasaulē lielākā bēgļu nometne, kurā dzīvo gandrīz miljons no palīdzības atkarīgu rohindžu bezvalstnieku. Klusā okeāna reģionā ES reaģēja uz arvien lielāku skaitu klimata katastrofu. ES budžets 2024. gadā bija 95,6 miljoni EUR.

2.7. Amerika un Karību jūras reģions

Gan Centrālamerika, gan Dienvidamerika ir pakļautas augstam vardarbības līmenim, dabas apdraudējumiem, nabadzībai un nevienlīdzībai transkontinentālās jauktās migrācijas krīzes kontekstā. Venecuēlas humanitārā krīze ievērojami saasinājās, jo 2024. gadā palielinājās politiskie un sociālie nemieri, nopietni apdraudot piekļuvi veselības aprūpes pamatpakalpojumiem, pārtikai un dzeramajam ūdenim. Pārvietošana valsts iekšienē un plašākā reģionā joprojām bija primāra izdzīvošanas stratēģija, kas lika 7,7 miljoniem venecuēliešu bēgt no valsts. Venecuēlas migrācijas un bēgļu krīzes ietekme ir jūtama visā reģionā – no Kolumbijas caur Panamu, Gvatemalu, Hondurasu, Salvadoru un Meksiku. Cilvēki, kas pārvietojas, ir vieni no visneaizsargātākajiem un bieži vien ir cietuši no vardarbības, tai skaitā organizētās noziedzības. Haiti bandas kontrolē 80 % no galvaspilsētas Portoprensas, un to ietekme sniedzas dziļi daudzās citās valsts daļās. 2024. gadā krīze Haiti izraisīja 5000 cilvēku nāvi vardarbības rezultātā, un 5,5 miljoni cilvēku cieš no pārtikas trūkuma. Komisija 2024. gadā piešķīra 165,3 miljonus EUR palīdzības Ziemeļamerikai, Dienvidamerikai un Karību jūras reģionam.

3. ATBILSTOŠAS UN LIETDERĪGAS HUMĀNĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA SKARTAJIEM IEDZĪVOTĀJIEM

Lai **atbalstītu multilaterālismu** un uz noteikumiem balstītu globālo kārtību, aktīvāk piedaloties un paužot stingrāku ES nostāju pasaulē, Komisija saglabāja spēcīgas stratēģiskās un operatīvās partnerības gan divpusējā, gan daudzpusējā līmenī. Tā aizstāvēja humānās palīdzības finansēšanas centienu būtisku uzlabošanu un līdzekļu devēju starpā labāk dalītu atbildību. Komisija turpināja izmantot kopējos fondus([11]), lai vēl vairāk veicinātu lokalizāciju un mazāk mērķiezīmētu finansējumu, kā arī veidot **plānošanas partnerības**([12]) – daudzgadu līgumus –, lai veicinātu turpmāku elastīgu finansējumu, kas tādējādi padarītu humānās palīdzības sistēmu efektīvāku un ietekmīgāku. Komisija turpināja iesaistīties **Lielās vienošanās**([13]) procesā, jo īpaši attiecībā uz kvalitatīva finansējuma un lokalizācijas saistību īstenošanu.

Lai papildinātu ES humānās palīdzības finansējumu, Komisija izvērsa savu iekšējo ārkārtas humānās palīdzības instrumentu — **Eiropas humānās palīdzības spējas (*EHRC*)**([14])**,** atbalstot partnerus un veicinot humāno palīdzību, piegādājot humānās palīdzības preces un transportējot humānās palīdzības darbiniekus uz grūti sasniedzamām teritorijām, kurās citādi nebūtu iespējams sniegt palīdzību. *EHRC* 2024. gadā reaģēja uz

([11]) Sudāna, Afganistāna, Ukraina, Venecuēla, Kolumbija, Haiti.
([12]) Programmatic Partnerships
([13]) The Grand Bargain
([14]) European Humanitarian Response Capacity (EHRC) – Eiropas Komisija

16 krīzēm, kas skāra 17 valstis ([15]), izmantojot dažādus transporta pakalpojumus, tostarp čarterreisus, un dažādus loģistikas pakalpojumus.

- Kopumā 5319 tonnu humānās palīdzības materiālu tika nosūtītas ar 97 čarterreisiem, ar jūras un sauszemes transportu, izmantojot *EHRC*.
- ES humānās palīdzības reisi (*EU HAB*) kopumā pārvadāja 16 683 humānās palīdzības darbinieku, tostarp 13 *EHRC* norīkotos ekspertus.
- Partneriem tika ziedota 851 metriskā tonna *EHRC* krājumu, kuru vērtība pārsniedza 4,66 miljonus EUR.

Komisija arī mobilizēja savu ārkārtas finansēšanas instrumentu – **ārkārtas situāciju rīkkopu**. To veido akūta liela mēroga ārkārtas reaģēšanas rīks (*ALERT*), epidēmiju rīks, maza mēroga rīks un atbalsts *IFRC* **Ārkārtas reaģēšanas fondam katastrofu gadījumos** (*DREF*). Tā sniedz papildu finansiālu atbalstu partneriem, kas reaģē uz pēkšņām katastrofām, arī arvien lielāku skaitu klimata izraisītu katastrofu. Ārkārtas situāciju rīkkopa nodrošināja aptuveni **52,5 miljonus EUR**, atbalstot **68 aktivizēšanas** (par 70 % vairāk nekā 2023. gadā) un 85 *DREF* darbības.

- Maza mēroga rīks tika aktivizēts 34 reizes, tai skaitā reaģējot uz plūdiem Afganistānā, Kolumbijā, Kenijā un Meksikā un zemestrīcēm, kas skāra Vanuatu un Kubu.
- *ALERT* tika izmantots 20 reizes, lai nodrošinātu tūlītēju rīcību saistībā ar plūdiem vairākās valstīs, tai skaitā Brazīlijā, Mjanmā, Filipīnās, Nigērijā un Vjetnamā, un tropiskajiem cikloniem Bangladešā un Mozambikā.
- Epidēmiju rīks tika aktivizēts 14 reizes, lai brīdinātu par pērtiķu baku uzliesmojumu Kongo Demokrātiskajā Republikā un Ugandā, Mārburgas vīrusa uzliesmojumu Ruandā un holeras uzliesmojumiem Dienvidsudānā, Somālijā un Zambijā.
- Komisija papildināja 85 *DREF* darbības, ko 62 valstīs īstenoja Starptautiskā Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness biedrību federācija (*IFRC*), tai skaitā reaģējot uz plūdiem, sausumu, epidēmijām un iedzīvotāju pārvietošanos.

Papildus tam Komisija 2024. gadā nodrošināja politikas piemērošanu un izstrādi, sniedzot ieteikumus partneriem par kvalitatīviem, saskaņotiem un atbildīgiem ES finansētām humānās palīdzības pasākumiem.

Pārtikas nodrošinājums un uzturs ir ģeopolitisko un ģeoekonomikas programmu centrā kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma. Pirmo reizi kopš 2017. gada ir izsludināts **bads** (piecos Sudānas apgabalos), un 295,3 miljoni cilvēku saskaras ar akūtu pārtikas trūkumu 53 valstīs vai teritorijās, tādējādi akūts pārtikas trūkums ir sasniedzis visu laiku augstāko līmeni. 2024. gadā Komisija piešķīra aptuveni 720 miljonus EUR **pārtikas palīdzībai un uzturam un bada novēršanai**, kas ir par 7 % vairāk nekā 2023. gadā.

Komisijas **humānā veselības palīdzība** 2024. gadā visā pasaulē sasniedza 357 miljonus EUR. Dzīvību glābjošas aprūpes piemēri ietvēra piekļuves veicināšanu primārajai un reproduktīvajai veselības aprūpei un medicīnisko reakciju uz dzimumbalstītu vardarbību, garīgo veselību un psihosociālo atbalstu, traumu aprūpi un rehabilitāciju.

([15]) Afganistāna, Burkinafaso, Čada, Kuba, Kongo Demokrātiskā Republika, Haiti, Laosa, Libāna, Mali, Nigēra, Palestīna, Ruanda, Sentvinsenta un Grenadīnas, Somālija, Sudāna un Sīrija.

2024. gadā Komisija reaģēja, lai novērstu **holeras, pērtiķu baku**([16]) **un Marburgas vīrusa** uzliesmojumus Āfrikas kontinentā.

Komisija, sniedzot publiskus paziņojumus un uzstājoties daudzpusējos forumos un augsta līmeņa pasākumos, joprojām aizstāv to, lai tiktu sekmēta **SHT** ievērošana un palīdzības un veselības aprūpes darbinieku aizsardzība. Komisija arī nodrošināja finansējumu ar **SHT saistītiem projektiem**. Tas ietvēra atbalstu Starptautiskās Sarkanā Krusta komitejas (SSKK) SHT pārkāpumu novēršanas programmai un SHT pārkāpumu uzraudzības stiprināšanai. Tā sāka iniciatīvu, kas sniegtu konkrētu palīdzību humānās palīdzības darbiniekiem (aizsargāts humānās palīdzības sniedzējus). Mehānisms piedāvā atbalstu un aizsardzību apdraudētiem humānās palīdzības darbiniekiem vai tiem, kas cietuši kritiskos incidentos.

Aizsardzība joprojām ir prioritāte visās humānās palīdzības nozarēs, un Komisija **14 % no sava kopējā finansējuma piešķir nozaru aizsardzības pasākumiem**. Humanitārās krīzes atšķirīgi ietekmē sievietes, meitenes, zēnus un vīriešus, un individuālā neaizsargātība, piemēram, invaliditāte, ietekmēs piedzīvoto krīzes pieredzi. Tāpēc Komisija turpināja pievērst īpašu uzmanību invaliditātes un ar dzimumu un vecumu saistītu aspektu iekļaušanai visās intervences nozarēs.

Vairāk nekā **234 miljoniem bērnu un jauniešu**, kurus skārušas krīzes visā pasaulē, ir steidzami nepieciešama piekļuve mācībām([17]), tai skaitā ir 72 miljoni, kas neapmeklē skolu. 2024. gadā Komisija turpināja pievērst uzmanību **izglītībai ārkārtējās situācijās**, saglabājot vērienīgo apņemšanos ieguldīt izglītībā 10 % no ES sākotnējā gada humānās palīdzības budžeta, kas atbilst vairāk nekā 175 miljoniem EUR.

Viens no humānās palīdzības vajadzību galvenajiem faktoriem mūsdienās ir klimata pārmaiņas. Dabas apdraudējumu skaits un smagums palielinās, jo mūsu pasaule kļūst siltāka. Komisija ir apņēmusies ne tikai reaģēt, bet arī būt sagatavota krīzēm katastrofu gadījumā. Tādējādi trešdaļa no visiem Komisijas finansētajiem humānās palīdzības projektiem ietver sagatavotības komponentu, un paredzētā budžeta pozīcija **sagatavotībai katastrofām** 2024. gadā bija **79 miljoni EUR**. 2024. gada maijā ES un ***LAC* reģions** parakstīja **saprašanās memorandu** ([18]), lai pastiprinātu sadarbību integrētā katastrofu riska pārvaldībā – atbalstītu īstenošanu, izmantojot *IFRC* Globālo klimatnoturības platformu.

Lai samazinātu humānās palīdzības radīto oglekļa pēdu un kaitējumu videi, visiem ES finansētajiem humānās palīdzības pasākumiem 2023. gadā kļuva obligātas minimālās vides prasības un ieteikumi. 2024. gadā notika vairāki semināri un kursi partneriem un *ECHO* ĢD darbiniekiem. Komisija turpināja **humānās palīdzības zaļināšanas inovācijas projektu finansēšanu** un humānās palīdzības līdzekļu devēju paziņojuma par klimatu un vidi sekretariāta pienākumu pildīšanu.

Lai atbalstītu aizstāvību un palielinātu ES humānās palīdzības atpazīstamību, Komisija sagatavoja dažādu medijiem paredzētu informāciju un iesaistījās plašā **komunikācijas pasākumu** klāstā. Spilgtākie mirkļi bija **humānās palīdzības kampaņa "#FeedingHope"**, kurā piedalījās vairāk nekā 70 miljoni cilvēku 10 dalībvalstīs, kas vairāk nekā divas reizes pārspēja dalības līmeni iepriekšējos gados notikušajās kampaņās.

([16]) Reaģēšana uz pērtiķu bakām ir labs ES sinerģijas piemērs. Pasākums ietvēra sadarbību ar Eiropas Slimību kontroles centru.
([17]) Global Estimates 2025 Update | Education Cannot Wait
([18]) Saprašanās memorands

Trešajā Eiropas Humānās palīdzības forumā piedalījās gandrīz 1500 dalībnieku no visas pasaules.

4. PĀRSKATS PAR VISIEM ĀRĒJIEM NOVĒRTĒJUMIEM, KAS VEIKTI ATTIECĪBĀ UZ KONKRĒTIEM PASĀKUMIEM

Komisijas izvērtēšanas dienesti ir atbildīgi par izvērtēšanas funkcijas vadību, koordināciju, uzraudzību un ziņošanu. Viņi savlaicīgi sagatavo augstas kvalitātes izvērtēšanas rezultātus, lai nodrošinātu pierādījumus pamatotu lēmumu pieņemšanai un pārskatatbildībai. Izvērtējumi var būt ģeogrāfiski, tematiski vai vērsti uz konkrētu partnerību. III pielikumā ir sniegts 2024. gadā pabeigto un notiekošo izvērtējumu saraksts.

5. ATTIECĪGĀS SAITES

- Vispārīga informācija par *ECHO* ĢD

  http://ec.europa.eu/echo/en

- Finanšu informācija par Eiropas Komisijas humānās palīdzības darbībām 2024. gadā:

  2024. gada finansēšanas lēmumi (*HIP*) – Eiropas Komisija

- Operatīvā informācija par iepriekšējiem gadiem

  Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības pasākumi | Eiropas Komisija (europa.eu)

- 2024. gada darbības pārskats:

  Eiropas civilās aizsardzības un humānās palīdzības pasākumi (*ECHO*) – 2024. gada darbības pārskats

- Pārvaldības un snieguma ziņojums par 2024. gadu:

  2024. gada pārvaldības plāns – Eiropas civilās aizsardzības un humānās palīdzības pasākumi – Eiropas Komisija

- *ECHO* ĢD novērtējuma ziņojumi:

  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en

- Eiropas Komisijas un dalībvalstu humānās palīdzības finansējuma dati:

  Sākumlapa – Eiropas Komisija (europa.eu)